

UMOWY W OBROcie GOSPODARCZYM

Konsulting Prawny i Gospodarczy
Semestr zimowy 2020/21

mgr Aleksandra Bar

Ćwiczenia 15.11.2020 r.

**PODMIOTY PRAWA PRYWATNEGO
I ICH WYSTĘPOWANIE W OBRODIE**

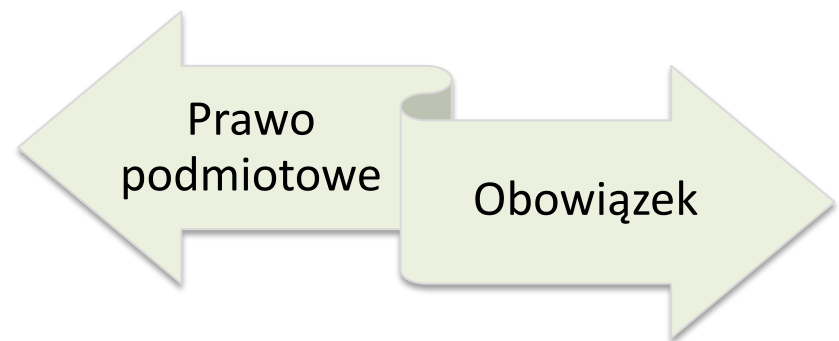
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (KC)

Art. 1 KC Kodeks niniejszy reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.

Stosunek cywilnoprawny:

Relacja pomiędzy dwoma lub więcej podmiotami, istniejąca ze względu na obowiązywanie normy prawa cywilnego, która wyznacza jednemu podmiotowi (lub podmiotom) określone zachowanie odnoszące się do osoby lub spraw innego podmiotu (lub podmiotów).

Poszczególne obowiązki lub uprawnienia, połączone **więzią funkcjonalną**, tworzą stosunek cywilnoprawny.

Przykład: Umowa sprzedaży

ELEMENTY STOSUNKU CYWILNOPRAWNEGO:

Strony → podmioty zobowiązane i uprawnione

Treść → uprawnienia i obowiązki podmiotów

Przedmiot → zachowanie strony zgodne z treścią stosunku (niekiedy oznacza także dobro, do którego zachowania te się odnoszą)

Art. 1 KC Kodeks niniejszy reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.

Podmioty prawa prywatnego:

✓ **Osoby fizyczne**

✓ **Osoby prawne**

✓ Jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (tzw. **osoby ustawowe/ ułomne osoby prawne**)

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych jako atrybuty podmiotowości prawnej:

-ZDOLNOŚĆ PRAWNA to możliwość bycia podmiotem praw i obowiązków cywilnoprawnych – podmiotem stosunków cywilnoprawnych

-ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH to możliwość samodzielnego dokonywania czynności prawnych we własnym imieniu.

OSOBY FIZYCZNE		OSOBY PRAWNE		OSOBY USTAWOWE	
Zdolność prawna	<ul style="list-style-type: none">- Pełna zdolność do czynności prawnych- Ograniczona zdolność do czynności prawnych- Brak zdolności do czynności prawnych	Zdolność prawna	Zdolność do czynności prawnych	Zdolność prawna	Zdolność do czynności prawnych

OSOBY FIZYCZNE

Cechy indywidualizujące osoby fizyczne:

- imię i nazwisko
- stan cywilny
- stan osobisty
- miejsce zamieszkania

OSOBA FIZYCZNA

=

KAŻDY CZŁOWIEK

Art. 25 KC

CORPUS + ANIMUS

Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest **miejscowość**, w której osoba ta **przebywa z zamiarem stałego pobytu**.

Art. 26 KC

tzw. KONIECZNE (POCHODNE) MIEJSCE ZAMIESZKANIA

§ 1. Miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest **miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej**.

§ 2. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

Art. 27 KC

Miejscem zamieszkania osoby pozostającej pod opieką jest **miejsce zamieszkania opiekuna**.

Art. 28 KC

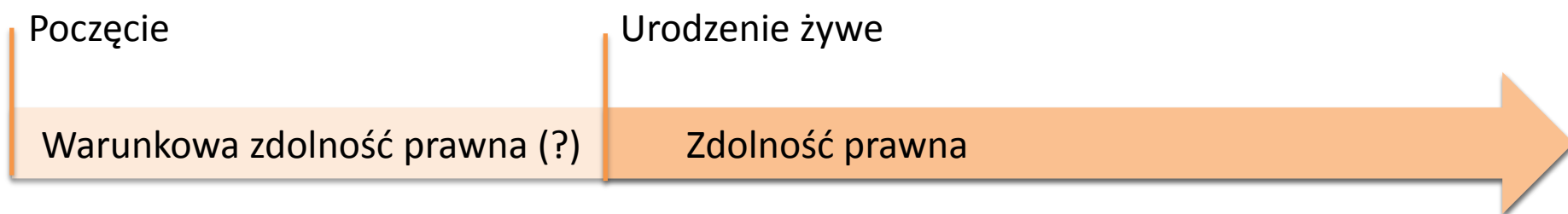
tzw. ZASADA JEDNEGO DOMICYLU

Można mieć **tylko jedno miejsce zamieszkania**.

ZDOLNOŚĆ PRAWNA OSÓB FIZYCZNYCH

Początek zdolności prawnej:

- ❖ **urodzenie się [żywe**- noworodek znalazłszy się poza ustrojem matki, choćby pępowina nie została jeszcze przecięta, wykazuje jakiegokolwiek oznaki życia);
- ❖ domniemanie żywego urodzenia (art. 9 KC);
- ❖ **nasciturus** – 2 koncepcje: warunkowa zdolność prawna/ możliwości nabycia przez człowieka określonych praw i obowiązków cywilnoprawnych w związku ze zdarzeniami mającymi miejsce po jego poczęciu na podstawie przepisów szczególnych (np. art. 927 § 2 KC)

Art. 8 KC

§ 1. **Każdy człowiek** od chwili **urodzenia** ma **zdolność prawną**.

§ 2. (uchylony)

Art. 9 KC

W razie urodzenia się dziecka **domniemywa się, że przyszło ono na świat żywe**.

Ustanie zdolności prawnej:

-zdolność prawna kończy się wraz ze **śmiercią** człowieka;

-uznanie za zmarłego

Art. 29 KC

§ 1. **Zaginiony** może być uznany za zmarłego, jeżeli upłynęło **lat dziesięć** od końca roku kalendarzowego, w którym według istniejących wiadomości jeszcze żył; jednakże gdyby w chwili uznania za zmarłego zaginiony **ukończył lat siedemdziesiąt**, wystarcza upływ **lat pięciu**.

§ 2. Uznanie za zmarłego nie może nastąpić przed końcem roku kalendarzowego, w którym zaginiony ukończyłby **lat dwadzieścia trzy**.

Art. 30 KC

§ 1. Kto **zaginął w czasie podróży powietrznej lub morskiej w związku z katastrofą statku lub okrętu albo w związku z innym szczególnym zdarzeniem**, ten może być uznany za zmarłego po upływie **sześciu miesięcy** od dnia, w którym nastąpiła katastrofa albo inne szczególne zdarzenie.

§ 2. Jeżeli nie można stwierdzić katastrofy statku lub okrętu, bieg terminu sześciomiesięcznego rozpoczyna się z upływem **roku** od dnia, w którym statek lub okręt miał przybyć do portu przeznaczenia, a jeżeli nie miał portu przeznaczenia – z upływem lat **dwóch** od dnia, w którym była ostatnia o nim wiadomość.

§ 3. Kto zaginął w **związku z bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia nieprzewidzianym w paragrafach poprzedzających**, ten może być uznany za zmarłego po upływie **roku** od dnia, w którym niebezpieczeństwo ustało albo według okoliczności powinno było ustać.

- domniemania dotyczące śmierci

Art. 31 KC

§ 1. Domniemywa się, że **zaginiony zmarł w chwili oznaczonej w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego.**

§ 2. Jako chwilę domniemanej śmierci zaginionego oznacza się chwilę, która według okoliczności jest najbardziej prawdopodobna, a w braku wszelkich danych – pierwszy dzień terminu, z którego upływem uznanie za zmarłego stało się możliwe.

§ 3. Jeżeli w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego czas śmierci został oznaczony tylko datą dnia, za chwilę domniemanej śmierci zaginionego uważa się koniec tego dnia.

Art. 32 KC

Jeżeli kilka osób utraciło życie podczas grożącego im wspólnie niebezpieczeństwa, **domniemywa się, że zmarły jednocześnie.**

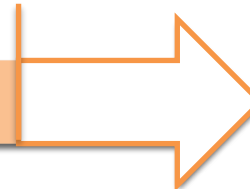
Poczęcie

Urodzenie żywe

Śmierć lub uznanie za zmarłego

Warunkowa zdolność prawna

Zdolność prawna

ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH OSÓB FIZYCZNYCH

Można wyróżnić następujące stany człowieka związane ze zdolnością do czynności prawnych:

1. Brak zdolności do czynności prawnych
2. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych
3. Pełną zdolność do czynności prawnych

Art. 15 KC

Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

Brak zdolności do cz.p.

Ograniczona zdolność do cz.p.

Pełna zdolność do cz .p.

Art. 12 KC

Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie.

Art. 11 KC

Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.

Ubezważnowolnienie częściowe

Art. 16 KC

§ 1. Osoba **pełnoletnia** może być ubezważnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli **stan tej osoby nie uzasadnia ubezważnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw**.

§ 2. Dla osoby ubezważnowolnionej częściowo ustanawia się **kuratelę**.

Ubezważnowolnienie całkowite

Art. 13 KC

§ 1. Osoba, która ukończyła **lat trzynaście**, może być ubezważnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, **nie jest w stanie kierować swym postępowaniem**.

§ 2. Dla ubezważnowolnionego całkowicie ustanawia się **opiekę**, chyba że pozostaje on jeszcze pod **władzą rodzicielską**.

BRAK ZDOLNOŚCI DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

Art. 12 KC

Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które **nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie.**

Art. 14

§ 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest **nieważna**.

§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w **drobnych bieżących sprawach życia codziennego**, umowa taka staje się **ważna z chwilą jej wykonania**, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych.

ZASADA: czynność prawna dokonana przez osobę niemającą zdolności do czynności prawnych jest **nieważna**

WYJĄTEK: umowa zawarta przez niezdolnego do czynności prawnych staje się **ważna**, jeżeli spełnione są następujące przesłanki (tzw. konwalidacja nieważnej czynności prawnej):

- 1)**umowa należy do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego;
- 2)**nie pociąga za sobą rażącego pokrzywdzenia osoby niezdolnej;
- 3)**została wykonana.

Przy spełnieniu wszystkich wymienionych przesłanek konwalidacja umowy następuje z chwilą jej wykonania.

OGRANICZONA ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

Art. 15 KC

Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy **ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.**

Skutki:

- 1. brak kompetencji do podejmowania pewnych rodzajów czynności prawnych** – dotyczy czynności wyraźnie wskazanych w przepisach szczególnych np. 944 KC
- 2. system kontroli nad dokonywaniem określonych postaci czynności prawnych** – polega na konieczności uzyskania zgody przedstawiciela ustawowego

Art. 17 KC

Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, **potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.**

bezskuteczność zawieszona

Art. 18 KC

§ 1. Ważność umowy, która została zawarta przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego, **zależy od potwierdzenia umowy przez tego przedstawiciela.**

§ 2. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może **sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.**

§ 3. Strona, która zawarła umowę z osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych, **nie może powoływać się na brak zgody jej przedstawiciela ustawowego.** Może jednak wyznaczyć temu przedstawicielowi odpowiedni **termin** do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.

Art. 19 KC

Jeżeli osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych dokonała sama **jednostronnej** czynności prawnej, do której ustawa wymaga zgody przedstawiciela ustawowego, czynność jest **nieważna**.

3. pełna kompetencja do dokonywania pozostałych czynności prawnych – tych czynności ograniczony w zdolności do czynności prawnych może dokonywać samodzielnie

-Czynności prawne, przez które osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych nie zaciąga zobowiązania ani nie rozporządza swoim prawem (a contrario art. 17 KC)

Art. 20 KC

Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego **zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego**.

Art. 21 KC

Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego **rozporządzać swoim zarobkiem**, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów inaczej postanowi.

Art. 22 KC

Jeżeli przedstawiciel ustawowy osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych oddał jej **określone przedmioty majątkowe do swobodnego użytku**, osoba ta uzyskuje **pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które tych przedmiotów dotyczą**. Wyjątek stanowią czynności prawne, do których dokonania nie wystarcza według ustawy zgoda przedstawiciela ustawowego.

PEŁNA ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

Art. 11 KC

Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.

Art. 10 KC

§ 1. Pełnoletnim jest, kto ukończył lat **osiemnaście**.

§ 2. **Przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletność.** Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

Osobowość prawna
=
**Zdolność prawna i
zdolność do czynności
prawnych**

OSOBY PRAWNE

Art. 33 KC

Osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną.

Normatywna koncepcja osoby prawnej

System rejestracyjny

Art. 37 KC

§ 1. Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 2. Rodzaje rejestrów oraz ich organizację i sposób prowadzenia regulują odrębne przepisy.

System rejestracyjno-koncesyjny

Przykłady:

- Banki
- Wyższe uczelnie niepubliczne

System aktów normatywnych

Przykłady:

- Skarb Państwa
- Narodowy Bank Polski
- Polski Instytut Sztuki Filmowej
- Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
- Jednostki samorządu terytorialnego

Np.

- rejestr przedsiębiorców, (→ m.in. spółki kapitałowe)
- rejestr stowarzyszeń innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, (→ m.in. fundacje i stowarzyszenia)
- rejestr kościołów i innych związków wyznaniowych sumienia i wyznania,
- ewidencja uczelni niepublicznych, rejestr federacji uczelni publicznych i niepublicznych,
- ewidencja partii politycznych ...

KRS

Art. 35 KC

Powstanie, ustrój i ustanie osób prawnych określają **właściwe przepisy**; w wypadkach i w zakresie w przepisach tych przewidzianych organizację i sposób działania osoby prawnej reguluje także jej **statut**.

Art. 37 KC

§ 1. **Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.**

§ 2. Rodzaje rejestrów oraz ich organizację i sposób prowadzenia regulują odrębne przepisy.

**Powstanie
osób prawnych**

Cechy indywidualizujące osoby prawne:

- nazwa (w przypadku przedsiębiorców= nazwa + forma osoby prawnej = firma)
- siedziba →

Art. 41 KC

Jeżeli **ustawa lub oparty na niej statut** nie stanowi inaczej, siedzibą osoby prawnej jest **miejsowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający**.

Działanie osób prawnych:

- osoba prawna działa przez swoje **organy** [organem osoby prawnej jest osoba fizyczna (organ indywidualny) albo grupa osób (organ kolegialny), których działania w obrocie prawnym są uznawane przez przepisy prawa za działania własne reprezentowanej osoby prawnej]

Art. 38 KC

Osoba prawna **działa przez swoje organy** w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie.

- problem „**rzekomego organu**”:

- Osoba podająca się za organ nieistniejącej osoby prawnej;
- Osoba niebędąca organem osoby prawnej (np. została wadliwie powołana, albo nie została powołana w ogóle);
- Osoba, która jest organem osoby prawnej, ale przekracza zakres umocowania.

bezskuteczność zawieszona

Art. 39 KC

§ 1. Jeżeli zawierający umowę jako organ osoby prawnej **nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres**, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę prawną, w której imieniu umowa została zawarta.

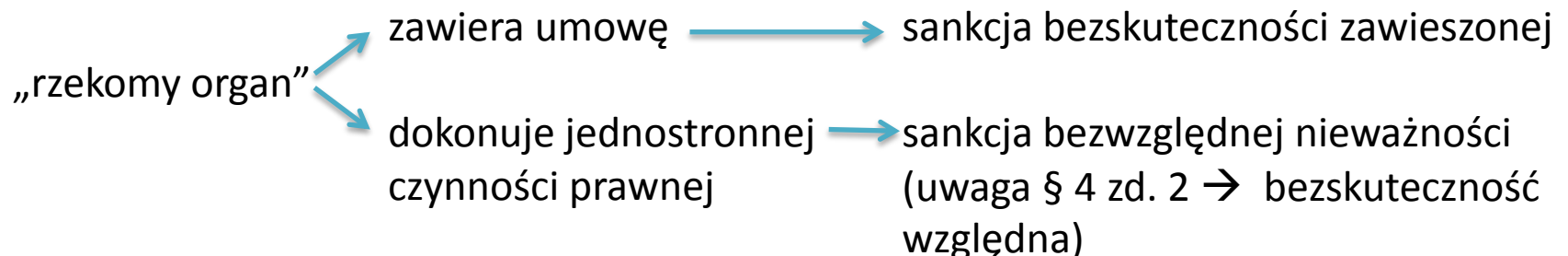
§ 2. Druga strona może wyznaczyć osobie prawnej, w której imieniu umowa została zawarta, odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.

§ 3. W braku potwierdzenia ten, kto zawarł umowę jako organ osoby prawnej, obowiązany jest do zwrotu tego, co otrzymał od drugiej strony w wykonaniu umowy, oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła przez to, że zawarła umowę nie wiedząc o braku umocowania lub o przekroczeniu jego zakresu.

§ 4. **Jednostronna czynność prawna** dokonana przez działającego jako organ osoby prawnej bez umocowania albo z przekroczeniem jego zakresu jest **nieważna**. *Jednakże gdy ten, komu zostało złożone oświadczenie woli w imieniu osoby prawnej, zgodził się na działanie bez umocowania, stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy bez umocowania.*

§ 5. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy czynność prawna została dokonana w imieniu **osoby prawnej, która nie istnieje**.

Co do zasady bezwzględna nieważność.
Ew. bezskuteczność względna.

- **brak organów/ braki w składzie organów → kurator**

Art. 42 KC

§ 1. Jeżeli osoba prawna nie może być reprezentowana lub prowadzić swoich spraw ze względu na **brak organu albo brak w składzie organu** uprawnionego do jej reprezentowania, **sąd ustanawia dla niej kuratora**. Kurator podlega nadzorowi sądu, który go ustanowił.

§ 2. Do czasu powołania albo uzupełnienia składu organu, o którym mowa w § 1, albo ustanowienia likwidatora kurator **reprezentuje osobę prawną oraz prowadzi jej sprawy w granicach określonych w zaświadczeniu sądu**.

§ 3. Kurator **niezwłocznie podejmuje czynności zmierzające do powołania albo uzupełnienia składu organu osoby prawnej uprawnionego do jej reprezentowania, a w razie potrzeby do jej likwidacji**.

§ 4. Pod rygorem nieważności kurator jest obowiązany uzyskać zezwolenie sądu rejestrowego na:

- 1) nabycie i zbycie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz na dokonanie czynności prawnej, na podstawie której następuje oddanie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części do czasowego korzystania;
- 2) nabycie i zbycie oraz obciążanie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości.

Art. 42¹ KC

§ 1. Kuratora ustanawia się na okres **nieprzekraczający roku**. **W szczególnie uzasadnionych przypadkach można przedłużać ustanowienie kuratora na czas oznaczony**, jeżeli czynności kuratora, o których mowa w art. 42 § 3, nie mogły zostać zakończone przed upływem okresu, na który został ustanowiony.

§ 2. Jeżeli czynności podjęte przez kuratora nie doprowadziły do powołania lub uzupełnienia składu organu osoby prawnej uprawnionego do jej reprezentowania albo jej likwidacji, występuje on niezwłocznie z wnioskiem do sądu rejestrowego o **rozwiązanie osoby prawnej**. Nie narusza to uprawnień kuratora do wystąpienia z żądaniem rozwiązania osoby prawnej na podstawie odrębnych przepisów.

OSOBY USTAWOWE

-jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
którym ustawa przyznaje zdolność prawną

Art. 33¹ KC

§ 1. Do jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, **stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych.**
(...)

NP.

-**Osobowe spółki handlowe** (sp. jawna, sp. partnerska, sp. komandytowa, sp. komandytowo-akcyjna)

Art. 8 § 1 KSH Spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

-**Kapitałowe spółki handlowe "w organizacji",** (sp. z o.o. w organizacji, sp. akcyjna w organizacji)

Art. 11 § 1 KSH Spółki kapitałowe w organizacji, o których mowa w art. 161 i art. 323, mogą we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane.

-**Wspólnoty mieszkaniowe**

Art. 6 WłLokU Ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości, tworzy wspólnotę mieszkaniową. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwana.

Art. 33¹ KC

(...)

§ 2. Jeżeli przepis odrębny nie stanowi inaczej, za zobowiązania jednostki, o której mowa w § 1, odpowiedzialność **subsydiarną** ponoszą jej członkowie; odpowiedzialność ta powstaje z chwilą, gdy jednostka organizacyjna stała się **niewypłacalna**.

Jeżeli przepis odrębny nie stanowi inaczej

Zob. np.:

- sp. jawna**: art. 31 KSH
- sp. partnerska**: art. 31 § 1 w zw. z art. 89 KSH, art. 95 KSH
- sp. komandytowa**: art. 31 § 1 w zw. z art. 103 § 1 KSH, art. 111 i 112 § 1 KSH
- sp. komandytowo-akcyjna**: art. 31 § 1 w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 KSH, art. 135 KSH
- spółki kapitałowe w organizacji**: art. 13 KSH
- Wspólnoty mieszkaniowe**: art. 17 WłLokU

członkowie ułomnych osób prawnych
ponoszą **odpowiedzialność** subsydiarną,
uruchamianą w **razie**
niewypłacalności macierzystej jednostki
organizacyjnej.

- Przez niewypłacalność można rozumieć **stan majątku dłużnika, który nie wystarcza na pokrycie wierzytelności**, a zatem w którym egzekucja prowadzona zgodnie z regułami wyznaczonymi przez KPC nie może zaspokoić wierzyciela
- Stan niewypłacalności nie musi być stwierdzony szczególnym orzeczeniem sądu ani wszczęciem egzekucji i może być wykazywany za pomocą jakiegokolwiek dowodu.

KONSUMENCI I PRZEDSIĘBIORCY

OBRÓT POWSZECHNY

**Podmiot niebędący
przedsiębiorcą**

**Podmiot niebędący
przedsiębiorcą**

OBRÓT PROFESJONALNY

Przedsiębiorca

Przedsiębiorca

OBRÓT KONSUMENCKI

Przedsiębiorca

Konsument

PRZEDSIĘBIORCA

Art. 43¹ KC

Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Osoba fizyczna
Osoba prawna
Osoba ustawowa

prowadząca we **własnym imieniu**
działalność **gospodarczą lub zawodową**

FIRMA (art. 43²–43¹⁰ KC)

Art. 43² KC

§ 1. Przedsiębiorca działa pod firmą.

§ 2. Firmę ujawnia się we właściwym **rejestrze**, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

FIRMA oznacza **nazwę** (nazwę własną), **pod którą przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą lub zawodową**, czyli występuje w stosunkach obrotu!

Firma osoby fizycznej = imię i nazwisko (+ dodatki)

Np. Usługi Budowlane JANEX Jan Kowalski

Art. 43⁴ KC

Firmą osoby fizycznej jest jej **imię i nazwisko**. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

Firma osoby prawnej = nazwa + forma (+dodatki)

Np. JANEX sp. z o.o.; PZU S.A.

Art. 43⁵ KC

§ 1. Firmą osoby prawnej jest jej **nazwa**.

§ 2. Firma zawiera określenie **formy prawnej osoby prawnej**, które może być podane w skrócie, a ponadto może wskazywać na przedmiot działalności, siedzibę tej osoby oraz inne określenia dowolnie obrane.

§ 3. Firma osoby prawnej może zawierać nazwisko lub pseudonim osoby fizycznej, jeżeli służy to ukazaniu związków tej osoby z powstaniem lub działalnością przedsiębiorcy. Umieszczenie w firmie nazwiska albo pseudonimu osoby fizycznej wymaga pisemnej zgody tej osoby, a w razie jej śmierci – zgody jej małżonka i dzieci.

§ 4. Przedsiębiorca może posługiwać się **skrótem firmy**. **Przepis art. 43² § 2 stosuje się odpowiednio.**

Firma oddziału

Np. JANEX sp. z o.o. Oddział we Wrocławiu

Art. 43⁶ KC

Firma oddziału osoby prawnej zawiera **pełną nazwę tej osoby oraz określenie „oddział” ze wskazaniem miejscowości, w której oddział ma siedzibę.**

Zasady prawa firmowego:

1) zasada jedności firmy,

Art. 43² KC

§ 1. Przedsiębiorca działa pod **firmą**.

2) zasada jawności firmy,

Art. 43² KC

§ 2. Firmę ujawnia się we właściwym **rejestrze**, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Art. 43⁷ KC

Zmiana firmy wymaga ujawnienia w **rejestrze**. W razie przekształcenia osoby prawnej można zachować jej dotychczasową firmę z wyjątkiem określenia wskazującego formę prawną osoby prawnej, jeżeli uległa ona zmianie. To samo dotyczy przekształcenia spółki osobowej.

3) zasada wyłączności firmy,

Art. 43³ KC

§ 1. Firma przedsiębiorcy powinna się **odróżniać dostatecznie** od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność na tym samym rynku.

4) zasada prawdziwości firmy,

Art. 43³ KC

§ 2. Firma **nie może wprowadzać w błąd**, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia.

5) zasada ciągłości firmy,

Art. 43⁷ KC

Zmiana firmy wymaga ujawnienia w rejestrze. **W razie przekształcenia osoby prawnej można zachować jej dotychczasową firmę z wyjątkiem określenia wskazującego formę prawną osoby prawnej, jeżeli uległa ona zmianie. To samo dotyczy przekształcenia spółki osobowej.**

Art. 43⁸ KC

§ 1. W przypadku utraty członkostwa przez wspólnika, którego nazwisko było umieszczone w firmie, spółka może zachować w swej firmie nazwisko byłego wspólnika tylko za wyrażoną na piśmie jego zgodą, a w razie jego śmierci – za zgodą jego małżonka i dzieci.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w wypadku kontynuowania działalności gospodarczej osoby fizycznej przez inną osobę fizyczną będącą jej następcą prawnym.

§ 3. Kto nabywa przedsiębiorstwo, może je nadal prowadzić pod dotychczasową nazwą. Powinien jednak umieścić dodatek wskazujący firmę lub nazwisko nabywcy, chyba że strony postanowiły inaczej.

6) zasada niezbywalności firmy,

Art. 43⁹ KC

§ 1. Firma **nie może być zbyta.**

§ 2. Przedsiębiorca może **upoważnić innego przedsiębiorcę do korzystania** ze swej firmy, jeżeli nie wprowadza to w błąd.

KONSUMENT

Art. 22¹ KC

Za konsumenta uważa się **osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową**.

Czynność prawna niezwiązana bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową osoby fizycznej

→ Bycie konsumentem nie jest więc statusem immanentnie związanym z daną osobą, ale rolą, w której może występować w ramach niektórych tylko transakcji.

→ Dla kwalifikacji osoby fizycznej jako konsumenta nie jest więc konieczne, by nie była przedsiębiorcą. Istotne jest natomiast to, aby dokonywana przez nią, konkretna czynność prawna, która ma przesądzać o jej kwalifikacji jako konsumenta w ramach danego stosunku prawnego, nie dotyczyła **bezpośrednio** jej ewentualnej działalności gospodarczej, ale **wiązała się z zakresem rzeczywistej działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który jest drugą stroną tej czynności**.

Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy **brak bezpośredniego** związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie **pośredniego** związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta.